

Werk maken van Zuid

De ruimtelijk-economische insteek van IkZitopZuid

Rotterdam-Zuid staat voor een grote opgave. Industriële bedrijvigheid is vertrokken, de werkgelegenheid is sterk afgenomen door automatisering van productieprocessen. De werkloosheid onder een jonge en laagopgeleide beroepsbevolking is hoog, er is een lage tevredenheid over de woonomgeving. Stichting IkZitopZuid - een beweging van een groep betrokken ondernemers - stelt zich ten doel om een kansrijk ruimtelijk, economisch toekomstperspectief voor de regio Rotterdam-Zuid te ontwikkelen én hier daadwerkelijk nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid te realiseren. 'We willen ondernemers, corporaties, onderwijs en overheden verbinden en met concrete initiatieven bijdragen aan de herontwikkeling van Zuid. Wij maken werk van Zuid!'

IkZitopZuid is een privaat initiatief van Concire, WSA Stedelijke Ontwikkeling en Dura Vermeer Bouw Rotterdam. De ondernemerscoalitie van zo'n 25 partijen ontstond in 2007, een jaar nadat de gemeente Rotterdam, de deelgemeenten Feijenoord, Charlois en IJsselmonde en de corporaties Com-wonen, Woonstad Rotterdam, Woonbron en Vestia het Pact op Zuid hadden gesloten, dat zich richt op de stedelijke vernieuwing van Rotterdam-Zuid. Met een extra investering van één miljard euro tot 2016 in de sociale, economische en fysieke infrastructuur van Zuid helpt het Pact op Zuid mee aan het wegwerken van de achterstandspositie van dit gebied. IkZitopZuid is echter van mening dat duurzame stedelijke vernieuwing alleen kan plaatsvinden vanuit een sterk economisch perspectief. Bedrijven maken een wezenlijk onderdeel uit van Zuid en zijn de motor voor de economie en werkgelegenheid. Volgens Willem

Sulsters van WSA Stedelijke Ontwikkeling is betrokkenheid van het bedrijfsleven daarom essentieel bij de herstructurering van Zuid. 'Er is natuurlijk een nijpend sociaal vraagstuk in Zuid, maar sociale stijging bereik je óók door werk te hebben. Wij maken ons sterk voor verbetering van het vestigingsklimaat en de sociaal-economische positie van Zuid. Waarden als ruimte, infrastructuur, bereikbaarheid en arbeidspotentieel bepalen het vestigingsklimaat voor bedrijven. Daar sturen we op. Het bedrijfsleven kan met concrete initiatieven economische vitaliteit in het gebied tot stand brengen en daarmee fysieke en sociale ontwikkeling aanjagen.' De stichting telt vijf bestuursleden: Roland Pechtold (bestuurslid Argos Oil - dat in het tweede kwartaal 2011 met zijn hoofdkantoor van Hoogvliet naar de Waalhaven verhuist), Dick van Well (voormalig bestuursvoorzitter Dura Vermeer Groep), Con Schoenmakers

(voormalig directeur ING Bank Rotterdam en bestuurslid VNO-NCW Rotterdam), Martine Visser (rector scholengemeenschap CSG Calvin) en Hans Vervat (voormalig wethouder Economie, Verkeer en Vervoer van de gemeente Rotterdam en als ondernemer betrokken bij MNO Vervat en Matrans). Pechtold: 'Het is een gemêleerd gezelschap, waarbij ieder zijn eigen invalshoek heeft. Pechtold: 'Het is een gemêleerd gezelschap, waarbij ieder zijn eigen invalshoek heeft. De procesindustrie en petrochemie, het onderwijs, de financiële wereld en bouw en infrastructuur. En Hans Vervat, recent toegetreden tot het bestuur, heeft ervaring met grootschalig ondernemen in de haven en met de politiek' (zie inzet pagina 51).

Mijnstreek

Rotterdam-Zuid mag niet de Mijnstreek van de Randstad worden, stelt IkZitopZuid. Pechtold: 'Zuid is altijd doordrenkt van werk geweest.

Wonen was facilitair aan werk, maar haven en wonen is thans niet één meer. Deze twee-eenheid is doorbroken. De voortgaande automatisering en ruimtelijke verdwijning van werk uit Zuid heeft geleid tot een concentratie van een inmiddels veranderde bevolkingspopulatie in goedkope woningen die veelal de juiste beroepskwalificaties mist én de weg niet weet om naar werk in te stromen. In het toeleiden naar de arbeidsmarkt ligt een grote opgave. Daar is ook een rol voor bedrijven weggelegd, in samenwerking met het onderwijs en de gemeente als facilitator.'

IkZitopZuid wil de economische kansen die zich voordoen benutten. Dit vanuit een regionaal perspectief: het aandachtsgebied strekt zich verder uit dan Rotterdam-Zuid: samenhang moet worden gezocht tussen Stadshavens, het Pact op Zuid gebied en het Deltapoortgebied als toegangspoort naar Europa. 'Het is niet concurrerend maar complementair', meent Pechtold. 'Door het als één gebied te benaderen, vergroot je de slagkracht.'

De potentie van en focus op Zuid is door IkZitopZuid vastgelegd in een ruimtelijk-economisch manifest en benoemd in zeven kernzinnen: kruispunt van economische assen benutten ('de potentiële toegevoegde waarde van deze global gateway wordt nog onvoldoende benut'), de jonge bevolking als kans zien ('onderwijsvernieuwing en praktijkgerichte educatie'), Mid-Tech Delta als wenkend perspectief ('uitbouwen en verbinden van bestaande clusters'), heruitvinding van de havenstad als kosmopolitisch handelscentrum ('met fiscale vrijstellingen of triggers voor de internationale markt om nieuwe business te genereren'), versterken van het mentaal kapitaal, gebiedsgerichte businesscases en privaat initiatief als motor.

Mid-Tech Delta

IkZitopZuid wil de zuidoever omvormen tot een mondiaal centrum voor energie, water en deltatechnologie. De Mid-Tech Delta als ruimtelijk-economisch ontwikkelingsperspectief. Een visie die voortkomt uit een sociaal-economische analyse van Zuid door hoogleraar economische geografie Pieter Tordoir. Sulsters: 'Het is schakelen tussen wat hier in het gebied en de regio zit en wat de internationale business is. Het werken aan energie,

watertechnologie, voeding en transport is een internationale groeiemarkt die kansen biedt voor de aanwezige bedrijvigheid. IkZitopZuid wil verbindingen leggen tussen het zittende bedrijfsleven en de clustervorming binnen de Mid-Tech Delta. Vanuit dit perspectief worden concrete pilots via gebiedsconcepten en businesscases geïnitieerd. Daarvoor moet ruimte worden gemaakt voor privaat initiatief en investeringen. Dit kan worden gekoppeld aan het aanjagen van stedelijke vernieuwing in woonwijken.'

Businesscases

Voor ondernemingen is het investeren in het vestigingsklimaat geen primair doel. IkZitopZuid wil aan de hand van businesscases inzichtelijk maken waarin de meerwaarde schuilt. 'Het bedrijfsleven is niet van nature betrokken bij stedelijke ontwikkeling. Wij willen groepjes stakeholders maken die bij een bepaalde businesscase passen of als zodanig in een specifiek ontwikkelgebied zitten. Met deze private partijen willen we tot investeringen komen, waarbij

er van de overheid een faciliterende rol wordt gevraagd. We willen doorpakken, waarbij onze focus primair op technische clusters ligt.'

IkZitopZuid is concreet aan de slag met businesscases, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen businesscases die vanuit kansrijke gebieden voortvloeien en algemene businesscases die nog een plek zoeken. Sulsters: 'In Rotterdam-Zuid moeten we de kansen verzilveren in Waalhaven-Oost en Oud-Charlois. We zijn hier aan het kijken hoe we op het snijvlak van haven en stad business development kunnen organiseren en dit ruimtelijk kunnen inpassen. Het bestemmingsplan moet volgend zijn op de nieuwe ontwikkelingen en niet sturend. We zijn ook druk bezig met eiland Feijenoord, waar onder meer Hunter Douglas en Unilever in het gebied zitten. In deze omgeving, met daarbij de plannen voor De Nieuwe Kuip aan de overzijde, moeten we verbindingen kunnen leggen. Feijenoord is voetbal maar staat ook voor werk, dat er echter steeds minder is. Dat betekent in de praktijk een zoektocht naar nieuwe stakeholders, programma's en investeringen.'

Interessante concepten

Diverse cases zijn inmiddels in ontwikkeling en leveren interessante concepten op, zoals

de Binnenstedelijke Vakwerkplaats (BIVAK). Sulsters: 'Wij staan hierbij een alliantie voor van bedrijven met een primair belang om meer jongeren te werven en in samenwerking met scholen op te leiden tot technische vakmensen. Deze BIVAK kan als onderneming op verschillende plekken in Zuid landen.' Mobiliteit op Zuid als businesscase is ook een belangrijk item om de toeleiding naar werk te verbeteren. 'Technologische innovatie, slim binnenstedelijk vervoer, last mile logistiek; dat is business waar markt voor ontstaat.'

IkZitopZuid beoordeelt zakelijk welke initiatieven bijdragen aan de ontwikkeling van Zuid. Het vraaggestuurd werken staat voorop, iets wat ook tot niet-plaatsgebonden businesscases kan leiden. De stichting is de verbindende schakel tussen topdown ontwikkelkansen en bottomup ontwikkelvragen. 'Daar ligt de toegevoegde waarde van IkZitopZuid. Vanuit de ruimtelijke-economische visie willen wij snel schakelen met businesscases naar gebieden en ondernemingen, want pas dan maken we echt werk van Zuid', besluit Sulsters. 'Dat vraagt ook een gemeentelijke insteek van gebiedsgericht werken. Dat past goed bij de mentaliteit van Rotterdam. Je moet een beetje snel durven timmeren, anders gaan kansen voorbij.'

J.M. (Hans) Vervat, voormalig wethouder Economie, Verkeer en Vervoer van de gemeente Rotterdam, is als ondernemer betrokken bij MNO Vervat en Matrans.

'In 1981 verhuisde MNO Vervat, sinds 1920 gevestigd in Delfshaven, samen met Matrans bv naar Rotterdam-Zuid om dichterbij de Haven te zitten, die steeds verder naar het Westen verschuift. In de Haven ligt ook de meerwaarde voor Zuid. Rotterdam-Zuid heeft de jongste bevolkingsamenstelling van Nederland. De werkloosheid en sociale problemen zijn er echter ook buitensporig groot. Tegelijkertijd werken bij de talloze bedrijven op Zuid en in de Haven onevenredig veel mensen van buiten Zuid.

Wij zijn het aan de toekomst van de jeugd op Zuid verplicht dit te veranderen. De focus ligt daarbij op talentontwikkeling en het terugdringen van de criminaliteit. De nieuwe ontwikkeling van het Stadionparkgebied is daarbij een belangrijke aanjager. Zuid kan zo de groeibrijlant van Nederland worden. Er is dus werk aan de winkel en met IkZitopZuid gaan we werk maken van Zuid!'